

ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของครู
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
Academies' Effectiveness by Applying Teacher's Good Governance Method
under the Secondary Educational Service Area, Nakhon Si Thammarat

จิราวรรณ ปรีชา, สันติ อุนจะนำ, สรัญญา แสงอัมพร

Jirawan preecha, Santi Aunjanam, Sranya Saengamporn

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus

E-mail: jirawanpreecha636@gmail.com

Received: December 20, 2022 Revised: February 7, 2023 Accepted: December 15, 2023

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของสถานศึกษากับการใช้หลักธรรมาภิบาล และเพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ใช้ในการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษากับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 345 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. การใช้หลักธรรมาภิบาลของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของสถานศึกษากับการใช้หลักธรรมาภิบาลของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พบว่าโดยรวมมีความสัมพันธ์กันสูง (RXY).726 และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาสามารถพยากรณ์การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 61.10 สมการถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = 1.858 + .358(X_1) + .136(X_2) + .104(X_3) + .355(X_4) + .033(X_5) + .130(X_6)$$

สมการถดถอยพหุคูณในรูปแบบในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = .513(Y_1) + .503(Y_2) + .204(Y_3) + .185(Y_4) + .161(Y_5) + .044(Y_6)$$

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพของสถานศึกษา, หลักธรรมาภิบาล

Abstract

The objectives of this research were to study executive's Academies' effectiveness by applying teacher's good governance method under The Secondary Educational Service Area, Nakhon Si Thammarat to examine the relation between the academies' effectiveness and teacher's good governance method under The Secondary Educational Service Area in Nakhon Si Thammarat, and to find the forecasting model used to predict the academies' effectiveness and academy principal's good governance method under The Secondary Educational Service Area in Nakhon Si Thammarat. The population is consisted of teachers and academic staffs under The Secondary Educational Service Area in Nakhon Si Thammarat. The sampling groups were designated base on Krejcie and Morgan's measurement table which separated into 345 participants. Research instrument used is a questionnaire. Statistics applied are frequency distribution, percentage, average, standard deviation, and Peason's Product Moment Correlation Coefficient.

The results showed that

1. effectiveness of the academies under The Secondary Educational Service Area in Nakhon Si Thammarat has the overall average and mean aspect in high level.
2. the good governance usage of teachers under The Secondary Educational Service Area in Nakhon Si Thammarat has the overall average and mean aspect in high level.
3. the correlation coefficient between academies' effectiveness and teacher's good governance method under The Secondary Educational Service Area in Nakhon Si Thammarat found that overall has high relation level (R_{XY}).726 and has a positive relation with the statistical important insight at the level of .01.
4. the analysis results of multiple linear regression to predict academies effectiveness can predict principal's good governance method under The Secondary Educational Service

Area in Nakhon Si Thammarat, and together predict the effectiveness of the academies which appear 61.10%. Multiple linear regression equation using raw scores

$$Y = 1.858 + .358(X_1) + .136(X_2) + .104(X_3) + .355(X_4) + .033(X_5) + .130(X_6)$$

Multiple linear regression equation using standard scores

$$Z_Y = .513(Y_1) + .503(Y_4) + .204(Y_2) + .185(Y_6) + .161(Y_3) + .044(Y_5)$$

Keywords: Academy's effectiveness, good governance

บทนำ

คุณภาพของคนเป็นสิ่งสำคัญและควบคู่ไปกับความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีจุดเน้นการพัฒนาคน โดยกำหนดนโยบายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของทุกคนทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาให้มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพ รวมทั้งมีการประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการใช้นโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยอิงกฎหมายเป็นครั้งแรกเพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนแนวทางการศึกษาในลักษณะองค์รวมทั้งแนวคิดระบบโครงสร้างและกระบวนการในการจัดการศึกษา ยึดหลักความเป็นเอกภาพด้านนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติ รวมทั้งมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทางด้านการบริหาร วิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ลงไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาทุกแห่ง(ปราโมทย์ ประสานกุล, 2555, หน้า 2)

ปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญ และนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์การ ธรรมาภิบาลเกี่ยวข้องกับการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพสู่ประชาชน โดยมุ่งให้เกิดความเป็นอิสระ การลดการควบคุมผู้บริหารสามารถทำงานได้ลุล่วงตามเป้าหมาย ธรรมาภิบาลเป็นการส่งเสริมบทบาทให้เกิดการทำงานที่ลดการนำผลประโยชน์ของสาธารณะมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับหลักนิติธรรม ลดกฎระเบียบที่มากเกินไปที่เป็นต้นเหตุของการทำงานล่าช้า มีการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย การดำเนินงานให้ชัดเจน เพื่อให้การจัดทรัพยากรเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม มีกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใส มีกติกายในการบริหารงาน ซึ่งตามที่พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้วางแนวทางในการปฏิบัติราชการคือ 1) ประชาชนเกิดประโยชน์สุข 2) ภารกิจของรัฐเกิดผลสัมฤทธิ์ 3) เกิดความยุติธรรม 4) ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน 5) ทันทต่อเหตุการณ์ 6) การอำนวยความสะดวกตอบสนองความต้องการ 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และในปี พ.ศ. 2555 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้ทบทวนวิเคราะห์ หลักธรรมาภิบาลของการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดีใหม่ เพื่อให้หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความง่ายต่อความเข้าใจ สะดวกต่อการจดจำ และนำไป

ปฏิบัติรวมทั้งมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพบริบทของประเทศไทย ซึ่งได้นำเอาประเด็นที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องรวมไว้ด้วยกันเป็นหมวดหมู่ นอกจากนี้ยังได้ให้ความสำคัญในเรื่องของทัศนคติ และพฤติกรรมของตัวบุคคลทั้งในระดับผู้นำ และระดับผู้ปฏิบัติงาน โดยเห็นควรให้มีการเพิ่มเติมประเด็นในเรื่องการสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรม อันเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 279 ซึ่งกำหนดให้ มีมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (วิชฌู เครื่องงาม, 2555, หน้า 1 - 2)

การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการในอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นนิติบุคคล การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ นับว่าเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนควรจะต้องนำมาใช้ เพื่อให้การบริหารงานของสถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา เพราะมีอำนาจในการตัดสินใจรวมทั้งการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้บริหารศึกษาจึงควรมีคุณลักษณะที่ดีทั้งทางด้านคุณวุฒิ คุณธรรม จริยธรรม เพื่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2550, หน้า 7) กล่าวว่า “ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษาและเป็นผู้นำวิชาชีพที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดีจึงจะนำไปสู่การจัดและการบริหารสถานศึกษาที่ดี มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

ประสิทธิผลของสถานศึกษานั้นหมายถึง ความสำเร็จอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคนในประเทศ สถานศึกษาเป็นองค์การหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิผล และสิ่งที่มีความสำคัญเป็นตัววงชี้ว่าการจัดการศึกษาหรือการบริหารโรงเรียนประสบผลสำเร็จหรือไม่ก็คือประสิทธิผล ผู้บริหารโรงเรียนต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และใช้หลักธรรมาภิบาลส่งเสริมสนับสนุนครูอาจารย์ให้ได้พัฒนาและทันต่อการเปลี่ยนแปลงให้เกิดผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้รับผิดชอบ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการบริหารไปพร้อมกัน คือหลักการบริหารการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการนิเทศการศึกษา การบริหารสถานศึกษา ก็จะประสบผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้กระบวนการบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลสถานศึกษาโดยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยการศึกษากิจการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความร่วมมือ หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า โดยคำนึงถึงประสิทธิผลของสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้กำหนดนโยบายวางแผน และกำหนดแนวทางในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราชต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของสถานศึกษากับการใช้หลักธรรมาภิบาลของครูใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
4. เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ใช้ในการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษากับการใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช จำนวน 2,710 คน สูตรคำนวณของ “ทาโร ยามานะ” (Taro Yamane) กลุ่มตัวอย่าง 345 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling)

เครื่องมือที่ใช้

แบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะคำถามปลายปิด (Close Ended) จำนวน 1 ชุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำส่งหนังสือถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช เพื่อขอความ อนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

2. ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช จนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

3. เมื่อได้แบบสอบถามที่ตอบข้อมูลเรียบร้อยแล้วกลับคืนมาจำนวน 345 ชุด คิดเป็น 100% จึง ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษากับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยการหา ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้ สถิติหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

โดยใช้การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาโรงเรียน รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักคุณธรรม รองลงมาคือ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของสถานศึกษากับการใช้หลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของสถานศึกษากับการใช้หลักธรรมาภิบาลโดยรวมมีความสัมพันธ์กันสูง (R_{xy}).726 และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนเพื่อหาความสามารถในการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษากับการใช้หลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัย พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้าน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 61.10 โดยการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ หลักนิติธรรม (β =.513, t =6.70, p -value =.00) หลักการมีส่วนร่วม (β =.503, t =6.00, p -value =.00) หลักคุณธรรม (β =.204, t =2.18, p -value =.02) หลักความคุ้มค่า (β =.185, t =2.12, p -value =.00) มีผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 และหลักความโปร่งใส (β =.161 t =1.38, p -value =.16) และหลักความรับผิดชอบ (β =.044, t =0.44, p -value =.65) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงนำมาเขียนเป็นสมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 1.858 + .358(X_1) + .136(X_2) + .104(X_3) + .355(X_4) + .033(X_5) + .130(X_6)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = .513(Y_1) + .503(Y_4) + .204(Y_2) + .185(Y_6) + .161(Y_3) + .044(Y_5)$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาโรงเรียน รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบมีการกำหนดจุดมุ่งหมายร่วมกันในสถานศึกษาวางแผนกำหนดเกณฑ์ในการประเมินชัดเจน มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและสามารถตอบสนองความต้องการของทุกฝ่ายในโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ เซาวนุช สวางชาติ (2561, หน้า ก) ได้ทำการศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชวรงค์ดี ว่องไว (2562, หน้า ก) ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน พบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก

2. การวิเคราะห์ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณธรรม รองลงมาคือ ด้านความคุ้มค่า ด้านความรับผิดชอบ ด้านความโปร่งใส ด้านนิติธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพราะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นการจัดการองค์การอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม ภายใต้การดำเนินงานด้วยความโปร่งใส รับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้ มุ่งประโยชน์สุขให้เกิด ครูผู้สอนจะรู้สึกถึงความยุติธรรมความโปร่งใส และความมีส่วนร่วมในการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของฉัตรมงคล สูงเนิน (2561, หน้า ก) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระพิชายุ สมงคล (ภูประทาน) (2563, หน้า ก) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับมาก

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของสถานศึกษากับการใช้หลักธรรมาภิบาล พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R_{xy}).726 หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก เมื่อโรงเรียนได้นำมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ครูทุกคนให้ความร่วมมือ ย่อมส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพศักดิ์ ไครอุบล (2561) ได้ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึง

พอใจในการปฏิบัติงานของครู พบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับมาก และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขจรศักดิ์ ว่องไว ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนเพื่อหาความสามารถในการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษากับการใช้หลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัย พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ทุกด้าน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 61.10 โดยผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ หลักนิติธรรม ($\beta = .513$, $t = 6.70$, $p\text{-value} = .00$) หลักการมีส่วนร่วม ($\beta = .503$, $t = 6.00$, $p\text{-value} = .00$) หลักคุณธรรม ($\beta = .204$, $t = 2.18$, $p\text{-value} = .02$) หลักความคุ้มค่า ($\beta = .185$, $t = 2.12$, $p\text{-value} = .00$) มีผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 และหลักความโปร่งใส ($\beta = .161$, $t = 1.38$, $p\text{-value} = .16$) หลักความรับผิดชอบ ($\beta = .044$, $t = 0.44$, $p\text{-value} = .65$) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัย มาใช้บังคับในสถานศึกษา กำหนดกฎระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษา มีการสร้างการตระหนักรู้ ด้วยความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด มีการปกครอง บังคับบัญชาบุคลากรภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ ภายใต้ความยุติธรรมและเป็นธรรม นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษามีการเผยแพร่ ความรู้ สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา รวมทั้งดำเนินการทบทวน ปรับปรุงเรื่องกฎระเบียบ และกระบวนการดำเนินการให้เป็นธรรม และทันต่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลง เพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวลินเนศวร์ ธีรการุณวงศ์ (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรีผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลในจังหวัดนนทบุรี สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรีได้ร้อยละ 78.10 โดยมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรณิภา ไชยสร (2563, หน้า ก) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน พบว่า โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ $Z' = 0.210 Z7 + 0.184 Z9 + 0.172 Z10 + 0.159 Z2 + 0.116 Z6 + 0.107 Z5 + 0.094 Z8$

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ควรมีการกำหนดให้มีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ส่งเสริมและพัฒนาเกี่ยวกับการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้อยู่ในระดับมากที่สุด

2. จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์เชิงบวก ดังนั้นควรมีการกำหนดให้มีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ส่งเสริม และพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้อยู่ในสภาพการณ์ที่ดีกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัย

มีข้อเสนอแนะในการศึกษา ดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทั้งเขต 1-4 ด้วย
2. ควรศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนขององค์กรอื่น ๆ เช่น โรงเรียนสังกัดเทศบาล โรงเรียนเอกชน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ฉัตรมงคล สูงเนิน. (2561). แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เชาวนุช สวางชาติ. (2561). ปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ประสิทธิภาพการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปราโมทย์ ประสานกุล. (2555). การเปลี่ยนแปลงประชากรกับการศึกษา ใน เอกสารประกอบการประชุมระดมความคิดเรื่องภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10 - 20 ปี. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- พระพิชาญ สุขมงคล (ภูประทาน) (2563). แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดกาฬสินธุ์. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วลินเนศวร์ ธีรการุณวงศ์ (2562). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของเทศบาลตำบลในจังหวัดนนทบุรี. รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- วิษณุ เครืองาม. (2555). การส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ.